

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

XXXII. Quæ sexta est de Iudicio Finali, versatur in secunda actione Iudicii, quæ est interrogatio & discussio judicandorum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56333)

FERIA SECUNDA, VEL TERTIA

DOMINICÆ PRIMÆ QUADRAGESIMA

CONCIO SEXTA.

DE JUDICIO FINALI.

De secundâ actione Judicis, scilicet Interrogatione,
& Discussionē.*Cum venerit Filius hominis in Majestate suâ, & omnes Angeli
eius cum eo, tunc sedebit super sedem Majestatis sue.*

Matth. 25.

LICET dixerimus futuram in supremo Iudice summam in peccatores indignationem, iracundiam, & furorem, non tamen exercebit suum Iudicium, nisi per justitiam, secundum illud Sap. 5. *Sumet sentum in expugnabile æquitatem*: Quæ enim de eius iracundiâ dicta sunt, non significant in tam æquo Iudice futuram perturbationem, sed effectus prodigiosos, & maxime formidabiles, quales à furentibus & summè iracundis dum omnia disperdunt, prodire solent: unde de illo scriptum est Sapient. 12. *Tu autem dominator Virtutis*: Non enim cum impetu effundit suam potentiam, nec agit pro iracundiâ suâ, laxans illi habenas, quid enim faceret creatura, sed mode-

ratur suam virtutem, & potestatem: cætera autem faciunt tantum ad terrorem cū tranquillitate judicis, ep epyneas, cū equitate, & cum magnâ reverentiâ. Id est, paritate, disponis nos: Nam non eget impetu, & violentia ut puniat: *subest enim tibi, cum volueris posse*: unde dicitur quod sedeat in sede & throno, *Tunc sedebit super sedem Majestatis sue*: ne putares Iudicium factum fuisse per tumultum, & confusionem: Itaque procedet modo judiciali, & priusquam condemnet aut puniat, interrogabit, defensionem audiet, nec nisi convictum condemnabit, secundum illud Ierem. 2. *Judicio contendam vobiscum, & cum filiis vestris disceptabo*: de quâ re nobis hodie agendum est, si prius opem divinam expedierimus precibus de Virginis. *Ave Maria.*

Quan-

QUANDOQUIDEM Sapiens in Ecclesiaste ad exhibendam nobis verè rerum humanarum vanitatem, studet commemorare nobis præcipuos mundi errores, non debuit neque potuit tacitus præterire quod sæpius in iustitiâ humanâ evenit. Unde capit ansam ita loquendi cap. 3. *Vidi sub Sole in loco Judicij, impietatem: & in loco Justitiæ, iniquitatem.* Ecce prodigiosum confusionis genus, in terrâ videre nequitiam in throno tribunalique Judicij sedere: Chaldæus vertit domum Iudicij, in Iudicij sede ac domicilio, alij in loco ubi iustitiâ debet unicuique jus reddere, ibi triumphare injustitiam de innocentum oppressione, ac de rei sceleratique lucro: peccati illius enormitas eò major est, quòd injuria oritur ex manu juris, injustitiæque proficiscitur è justitiæ throno, unde contrarium expectabatur: Eccli. 20. *Concupiscentia spadonis devirginabit juvenculam: sic qui facit per vim judicium iniquum:* Cum enim quondam Virgines traderentur Eunuchis asservandæ, ne à quoquam contingerentur, ingens profectò fuit illorum scelus, contra hominum naturæque fidem, si quas custodire deberent intactas, easdem uitiarent: Ita sanè justitia Virgo integerrima, tradita Iudici servanda, & custodienda, si ab ipso Iudice per summam impietatem, & intemperantiam, contra hominum, & justitiæ fidem constupretur, facinus turpissimum exiit. Sed quoniam, ut ait idem Sapiens, omnia vicissitudinem & contrarium suum habent; ea justitiæ depravatio tempus respicit quò à suprema Iustitiâ corrigatur. Unde fit ut Sapiens sermonem

suum continuans adijciat verba quæ sequuntur: *Et dixi in corde meo, justum & impium, judicabit Deus:* Id est, quid moramur justitias hominum, quoniam Deus omnes judicabit quicumque sint: duo ponit extrema, ut omnes intelligas: uti dicitur, à puero usque ad senem; à magno usque ad minimum, à viro usque ad mulierem: Ita ratione morum, justum, & impium judicabit Deus, quæ verba sic exponit in suâ paraphrasi S. Hieronymus. Postea cum corde meo colloquens intellexi non per partes Deum, & per singulos judicare, sed in futurum tempus reservare judicium, ut omnes pariter judicentur: Pergit Sapiens, *Et tempus omnium rei tunc erit:* Hoc est, & sua tunc erit unicuique rei vicissitudo: seu in illud tempus omnia reservantur: vel eo tempore justa erit rerum omnium retributio: Quare Deo propriè convenit munus judicandi: Quia verò *Pater non judicat quemquam, sed omne judicium dedit Filio:* hinc fit, ut cum dicitur Christus in suo secundo adventu, sedere super sedem Majestatis suæ, hæc sedes sit sedes Iudicij, seu domus justitiæ, seu thronus ille eburneus, qui etiam vocatur turris eburnea ob invictam, & insuperabilem æquitatem, secundum quod dicitur in Apocal. cap. 10. *Et vidi thronum magnum, & candidum, & sedentem super eum.*

Porro huius judiciariæ potestatis omne exercitium ad duas potissimum actiones reducitur: ad processum Iudiciale, seu reorum discussionem, hoc est, interrogationem, & convictionem: 2. ad sententiæ pronuntiationem, eiusque executionem, quæ est totius

Judicij finis, & consummatio: de primâ hodie dicturi sumus, alterâ die de secundâ, nempe de sententiâ.

Quoad I. igitur attinet: Cum ante Chrilli tribunal steterint omnes gentes, secundum illud: *Et congregabuntur ante eum omnes gentes: publice proponentur omnium facta, dicta & cogitata, quæ vel præmio vel pœnâ aliquâ digna fuerint, ita ut omnes, & singuli de se, & de quovis alio intelligere possint, quid boni vel mali tot sæculis ab initio mundi, usque ad diem Judicij præstitum fuerit: Id passim tradunt Scripturæ. Danielis 7. *Judicium sedit, & libri aperti sunt: & Apocal. 20. Vidi mortuos, magnos, & pusillos, stantes in conspectu throni; & libri aperti sunt, &c. Et judicati sunt mortui ex his, quæ scripta erant in libris secundum opera ipsorum:* Hæc autem librorum apertio seu manifestatio vocatur discussio & examen Judicis, quia in omnibus illam pariet notitiam, quæ per examen, & multas interrogationes obtineri solet, immò etiam multò majorem: Id autem Deus efficit illuminando mentem cuiusque, tum circa propria facta, tum circa aliena, uti docet S. August. 20. de Civit. Dei cap. 14. ut accuset (ait) vel excuset scientia conscientiam, in quo puncta quæ subijcio, Judicium maxime reformidandum exhibent.*

1. Quod Deus nullius peccati obliviscatur, Osce 13. *Colligata est iniquitas Ephraim, absconditum peccatum eius: dolores parturientis venient ei, ipse filius non sapiens:* Comparat peccata nostra cum syngraphâ quam creditores nostri studiose custodiunt, & in sacculo clarè compressam tuentur, crebroque evenit ut illâ

obligatus adaugens debita, evadat tandem impar solvendo, incidatque extremas in angustias & formidines: dū, quâ imprudentiâ est, mutuatur assidue, nec de solutione cogitat. Deuter. 32. *Nonne hæc condita sunt apud me, & signata in thesauris meis? Mea est ultio, & ego retribuam in tempore, quapropter Dei justitia culpis nostris diratur, usque eò ut quasi thesaurus fiat. Ita loquitur Apostol. Rom. 2. *Secundum autem duritiam tuam & impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ, & revelationis iusti Judicij Dei, qui reddet unicuique secundum opera eius. Et Job. 4. *Signasti quasi in sacculo delicta mea, & gressus meos dinumerasti:*** O Deus! ô quam tunc cognoscemus magno nostro damno, quanti valeant tot culpæ quas nihili pendimus, tot ineptæ cogitationes, tot sermores leviuseculi, tot lascivi aspectus, tanta licentia minus honesta, tanta in Dei cultu negligentia, tot ordinarij defectus, tot peccata quotidiana, & ferè continua. Ac sicut corpora nostra pravis humoribus se complementia, progressu temporis & annorum decurlu tantam illorum copiam colligunt, ut ea tandem mori, uecessè sit: ita diu vivendo, sic offensarum nostrarum numerum augemus, ut demum obruamur onere culparum. Quamvis peccata nostra non id enormitatis haberent quæ ipsis inest, solus eorum numerus nos perterrefaceret, cum in vitâ tot occasiones sese offerant. Quot enim verba profers uno die, quot unâ hebdomadâ, quot mense uno? magno isto ex numero quot sunt otiosa, inconsiderata, præcipitata, dissoluta, contra charitatem, contra sinceritatem, contra puritatem,

tem, contra innocentiam, contra cæteras virtutes? Proh Deus! quis numerus in tota hominis vitâ, maximèque si longa est, atque mundi negotijs districta. Super his omnibus cogita Deum illa univèrsa collegisse, dinumerasse, relata in codicillos tenere. *Signasti quasi in sacco delicta mea, & gressus meos dinumerasti.* Spirituales viri recognoscendo res à se gestas aliquot annis ad corrigenda quæ in vitæ cursu irrepunt errata, videre non possunt eorum ingentem numerum, quin percellantur animi formidine, confusique hæreant: Quid igitur futurum est, quando Deus nullâ remissâ præsidebit illi examini, hocque totum colliget? Culpâ quælibet separatim spectata potest negotium faceſcere; sed quùm univèrsa nostra crimina, unam tantam aciem efficiunt, simulque collecta sese in capita nostra infundēt, quæ animi angustia, qui timor, quæ desperatio? nunquid, ut ait Job. 21. *Lucerna impiorum extinguetur & superveniet eis inundatio, & dolores dividet furoris sui?*

2. Quod præter notitiam & recordationem quam habet peccatorum nostrorum, perquisitionem nobiscum acturus est, ita severam atque exactam, ut ea sola ratio futura sit intolerabilis: quare scriptura illam diversis modis exprimit.

1. Nominat manifestationem & patefactionem, æquè plenam dilucidamque ac sol in meridie luceſcit. 2. Cor. 5. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi*: illa autem manifestatio fiet à Sole justitiæ, qui tenebras nostras illuminabit, & diem cognitionis efficiet, quia ipse illuminabit abscondita tenebra-

*rum, & manifestabit consilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo: vide quid occultum esse poterit si absconditæ tenebræ & cordium consilia revelabuntur: Cogita qualia erunt corpora Beatorum diaphana, in quibus tota humani corporis structura apparebit: ita conscientia fiet diaphana, & ab illo Sole illuminabitur. Certum autem est nullam esse culpam quæ sui vestigium in nobis nõ relinquat: illud Theologi maculam peccati appellant: Tertull. lib. 4. in Marcionem cap. 9. stigmata delictorum. S. Basilius *tipus ton martymenon*, formas eorum, quæ nequiter sunt admittæ: Ambrosius in Apologia David: Sunt profecto altè impressa quædam conscientia nostræ ulcera delictorum, & quædam mentium nostrarum, animorumque vibices, quæ animorum nostrorum obducuntur ulceribus. Habet ergo culpa characteres suos, & apices, quibus proditur; & ita fieri non potest ut in tanto lumine aliqua lateat macula. Heulquam deformes apparebunt multorum animi, quam fœdi, quam ulcerosi! quam sibi ipsi anima displicebit, cum se adeo turpem, & fœdam videbit! Thren. 3. *Ego vir videns paupertatem meam in virgâ indignationis eius.**

2. Vocatur dissectio anatomica, & ita exprimitur ab Apostolo Paulo qui loquens de verbo Dei Heb. 4. ita loquitur, *Vivus est enim sermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad divisionem animæ, ac spiritus, compagum quoque ac medullarum. & discretor cogitationum & intentionum cordis. Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius: omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius.*

eius ad quem nobis sermo: Hæc metaphora petitur a sacrificijs, in quibus fiebat dissecio subtilis partium animalis: & sermo est de ludicio, in quo Filius Dei, uti est in Apocalypsi gladium habet in ore suo, utraq; parte acutum, ut oris sui interrogationibus omnem peccatoris statum manifestet, & quæ sunt occultissima demonstrat. Sicut igitur dissectores in lucem proferunt omnes corporis partes, & nos in stuporem trahunt, illâ tot partium minutarum, & occultifimarum distinctione: Ita ille sermo Dei vivus & efficax, cum omnes actiones, & cogitationes, cordis affectiones, & secretas intentiones in lucem proferet, in unâ actione, ut in adulterio, tot species peccatorum distinguens. Quis tuus erit sensus dum fiet tui crebri dissectio, & omnes cogitationes tuæ manifestabuntur; dum cordis tui fiet, & omnes affectiones tuæ ostendentur: dum jecoris; & omnia tua desideria & intentiones tuæ revelabuntur: dum renum; & omnes tuæ turpitudines, & obscæni motus manifestabuntur.

3. Vocatur iudicialis coactio, secundum illud Psal. 7. *Scrutans corda, & renes Deus:* in Cræco est *etazon*, scrutans exactissime, & diligentissime inquirens, quod exponens S. Basil. ait dici proprie, cum à ludicibus vi tormentorum veritas à reis exquiritur, ut omnia dilucide, & aperte proferantur: Hæc porro severitate Deum usurum esse ait, ac inquirentem in corda, & renes, id est in abditas cogitationes, in appetitiones, & in omnes vitæ libidinis motus, & in omnes vitæ actiones: Cogita quid sic inquirenti Deo, non poterit esse apertum, cum animus volens & nolens

fateri omnia cogetur.

4. Sophonias Propheta cap. I. Nobis Deum exhibet scrutantem in lucernis, *scrutabor Ierusalem in lucernis*, quam diligentiam Salomon appellat Sap. 3. *episkopin*. Inspectionem, seu visitationem: Nam ubi habemus. *Et in tempore erit respectus illorum:* scilicet iustorum legitur in Cræco, in tempore inspectionis ipsorum *episkopis auton*. pergit *Fulgebunt*: Id est adhibitâ lucernâ, quæ universum mundum illuminabit, nihil in illis apparebit, quod illos reddat infames, ac pudore afficiat; nihil quod potius non exhibeat gloriosos ac omnino fulgentes. At in impijs fœda omnia apparent obscæna, & detestabilia quæ omnibus horrorem; ipsis verò confusionem pariant, & contemptum.

5. Vocatur librorum apertio uti diximus ex Daniel. 7. *judicium sedit, & libri aperti sunt.* & Apocal. 20. *Libri aperti sunt, & judicati sunt mortui ex ijs, quæ scripta erant in libris secundum opera ipsorum:* Cogitate nihil agere quod non scribas in conscientia quæ quoniam æterna est, indelebilem continet Scripturam: uti enim diximus ex Ambrosio in Apologia David, habet culpa characteres suos, & apices quibus proditur. Et quoniam ipse scriba es, & solus in tuâ conscientia scribere potes, ideo non poteris inficiari: mirum autem est quam molè unusquisq; paginarum impleat in vitâ suâ.

Tertium quod in illâ inquisitione erit intolerabile est, quod omnia etiam vetera suscitabit, quorum nullam amplius rationem habebamus, eorum memoriâ quasi deletâ, erga quæ nullo tenebamur conscientia morfu, & quæ credebamus à tempore extincta penitus

tus fuisse. Nunquam lego sine horrore
 quod Deus præcepit. Saüli quoad A-
 malecitas, quos iussit omnes ab eo in-
 terfici gladioque confodi, nulli parcen-
 do neque ætati, nec sexui, neque con-
 ditioni, nequidem animalibus rebusq;
 etiam sensu carentibus, ob peccatum
 unum quadragesimo antè anno
 commissum. Verba Scripturæ aliquid
 ponderis habent. 1. Reg. cap. 15. *Recen-
 sui quæcumque fecit Amalec Israël, quomodo
 resistit ei in viâ, cum ascenderet de Ægypto.
 Nunc ergo vade, & percutite Amalec, & demo-
 lire universa eius. Non parcas ei, & non con-
 cupiscas ex rebus ipsius aliquid: Sed interfice à
 viro usque ad mulierem, & parvulum atque
 lactentem, bovem & ovem, camelum & asinum*
 Eheu! miser peccator quid dicturus es,
 cum perquisitionem illam videbis, ita
 curiosam, Deusque peccato omnia tua
 præteritâ è tenebris in lucem proferet:
 odium istud sic inveteratum; pecca-
 tum istud tuâ in adolescentiâ patratû,
 ac penè in infantiâ; peccatum hoc sic
 tibi usitatum & familiare, & quod adeò
 parvi facis; restitutionem hanc quam
 ita cautè dissimulasti, tandiuque pro-
 rogasti, cujus vitandæ tot prætextus
 cepisti, ut ab eius debito te eximeres;
 testamentum hoc suppressum; chartu-
 lam hanc abditam subductamque; testi-
 monium hoc probatum contra verita-
 tem; famam hanc iniquè læsam; existi-
 mationem hanc à te everfam contra
 jus omne, ac veritatem, cui tamen nihil
 adhibuisti remedij & compensationis;
 scandalum istud datum, neque unquam
 ablatum; milleq; alia peccata quorum
 conscientia nihil moveris.

4. Quod minima etiâ inquiret. Exem-
 plum in Davide, Moyse, Saüle, Iosia,

Ezechia, & alijs multis. *Scrutabor Ieru-
 salem in lucernis, unde S. Bernardus serm.
 31. in Cant. Quid in Babylone tutum,
 si in Ierusalem manet scrutinium: Sæ
 justus vix salvabitur, ait Petr. 14. impius &
 peccator ubi parebunt? Quid facient ta-
 bulæ, quando trement columnæ? Itaq;
 S. Chrys. lib. de Compunct. cap. 4. ait
 Davidem semper habuisse in animo
 iniustam iudicij memoriam; & in omni
 actione, in delitijs, in honoribus, id
 semper animo versasse, ut indicant
 eius Psalmi: Sciebat enim ait S. Chry-
 sost. non solum homicidij, & contume-
 liæ, & aliorum criminum, quibus Dei
 numen violatur, reddendam esse ratio-
 nem: sed etiam *gelotos he aharn logu he
 estrapelias, he oti microteron*. Risus, & in-
 tempestivi sermonis, & levis scurrili-
 tatis, & rerum minimarum: ut scias
 nihil tibi leve videri debere, cum om-
 nium ratio debeat reddi: & qui in car-
 cere detinebitur non sic inde exitu-
 rum, donec reddat rationem usque ad
 novissimum quadraentem.*

5. Quod non tantum actiones ex-
 ternas examinabit, sed etiam internas
 cogitationes, & volitiones, atque ap-
 petitiones, & desideria ut apertè indi-
 cat Apostolus, *Quia ipse illuminabit abs-
 condita tenebrarum, & manifestabit consilia
 cordium*, unde subdit. *Et tunc laus erit
 unicuique, à Deo*, adde & vituperium:
 Itaque patebunt omnes rectæ & pra-
 væ cogitationes, omnia desideria, om-
 nes intentiones, ex quibus opera ex-
 terna prodierunt: Neque tantum isto-
 rum substantiam, & entitatem sed
 circumstantias omnes aperiet, ex-
 aminabit, ac propalabit: Ita eni-
 im loquitur S. Basil. lib. de verâ
 Virgini.

Virgin. Non confusè, aut summam, aut indigestè peccata nostra cernentur, sed singula per partes, ut se habent, velut in picturâ noscentur: Exempli causa quomodo ad patrandum quisque adulterium è lecto surrexerit, quibus passibus incedens usus sit, quo motu corporis, lentiore, aut contentiore: quem habitum dum progrediretur assumpsit, & quâ parte domus irrumpēs, uxorem alienam violarit; quo item ordine huic mulier ad nefarium opus se substravit: Hæc, inquam, omnia velut in tabula per partes diligenter expressa cernentur: nec opus tantum externum, sed & internæ cogitationes. Ubi fiducia tua? miser peccator, ubi arcanum tuum? quid profunt tenebræ tuæ? quò evadunt artificia tua? quo afficeris pudore, cum vias tuas repetet Deus, tua persequetur vestigia, & detestabilem nequitia tuæ telam filatim retexet? Clanculum & noctis patrocínio eam orsus fueras, inscientibusque mortalibus: Sed magnus ille Deus, qui consilia tua intelligit, qui scit proposita scopūque mentis tuæ, cui aperta est improbitas tua, frontem tibi perfundet pudore ignavia tuæ, perfidia tuæ, inventorumque diabolicorum.

6. Non tantum de commissis, sed etiam de omisissis interrogabit. Cum enim duplicis generis data sint præcepta, positiva & negativa, & contra illa peccetur omissione, contra ista, commissione, de omisissis etiam reddenda erit ratio. Certè ad hunc scopulum omnes ferè adhærescunt, qui nihil omissiones æstimant: Et tamen quid ille servus fecerat, qui talentum Domini infoderat, cum tam severè punitus est? Matth. 25.

Et inutilem servum eijcite in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & stridor dentium: Quid ficus inventa sine fructu? cui dictum est, Matt. 21. Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum: & arsa est continuo ficulnea. Quam sæpe contingit, nihil ab aliquo commissum quod icelus sit, qui tamen ob solas omissiones damnabitur: & hoc præsertim in potentioribus continget, cui enim plus est datum ab eo plura exigentur, & quidem meritò, nam non tantum præcepta sunt negativa, sed etiam positiva, & hæc maximam vitæ nostræ partem continent, & plus à servo exigitur quod faciat, quàm quid non agat, præsertim cum præmium potius spectet id quod egeris, quàm quid non egeris: neque enim merces servo debetur quod non furatus fuerit, quod non percusserit conservum, sed quod hero suo ministraverit, & impenderit obsequia.

7. Quod non tantum de proprijs, sed etiam de alienis rationem inquireat. Atque hoc illos potissimum spectat, qui vel aliorum curam habent, vel qui alijs præsumunt, tamen in univèrsum dicitur quod unicuique Deus mandavit de proximo suo; & ut notat S. Chrysostr. hæc vox, *Nunquid ego sum custos fratris mei?* innumera mala intulit in mundum. Sed præsertim de dato scandalo. Hæc autem peccata licet minus esse nostra videantur, præsertim cum in alio etiam vindicentur, nihilominus etiam de illis ratio, & pœna ab Authoribus exigitur: Ita in Osee Propheta punitur domus Jehu propter inductum Israël in idololatriam, secundum illud, *Adhuc modicum, & visitabo sanguinè*

Jezabel super domum Jehu: Agedum licentioris vitæ homo, scandali artifex, peccator; Tūque insolens & dissoluta mulier; quid dicetis Deo cū rationem vos reddere jūbebit, tot animarum exemplo vestro perditarum? Fœmina hæc damnata ob commaculatum conjugis sui thorum; puella hæc seducta & dedecore operta; juvenis, hic vitæ solutioris, delinitus illecebris tuis, tuâque causâ cruciatus inferorum flammis, vindictam adversus te inelamat. Quid agunt tabulæ eæ lascivæ in ædibus tuis? Quid clamitant turpes isti apud te, & ab te sparsi in vulgus libelli? Quid de alijs quibusque prout tibi lubuerit maledicendi facilitas, quid projecta ad quidlibet loquendum, statuendum, faciendumque licentia, in te à vindice Deo expostulant? Vide quid profeceris sermonibus impijs, turpibus, jocatorijs, mendacibus, perjurijs, alijsque istiusmodi tum operibus, tum verbis? Mitto cætera, quorum tibi conscius ipse es, falsam in circulis doctrinam, propositiones erroneas in materiâ fidei, in religione, in moribus: fraudes in commercio, in fallacibus chirographis, & alia eius alteriusve generis peccata: Daniel. 13. *Sic faciebātis filiabus Israël, & illa timentes loquebantur vobis, sed filia Juda non sustinuit iniquitatem vestram:* Multa addi possunt contra Magistratus, & Principes qui multa perperam agi sinunt, aut permittunt, aut dissimulant: contra Parentes qui id faciunt in liberis: Vide exemplum Heli: Item contra dominos qui non curant de domesticis, aut de subditis, &c. Ezechiel. 33. *Et tu fili hominis, speculatorem dedi te domui Israël: audiēs ergo ex ore meo sermonem, annuntiabis eis ex*

me: Si me dicēte ad impium: Impie, morte morieris, nō fueris locutus, ut se custodiat impius à viâ suâ, ipse impius in iniquitate suâ morietur, sanguinem autem eius de manu tuâ requiram.

8. Quod non tantum peccata, sed etiam justitias judicet, secundum illud Psal. 74. *Ego justitias judicabo.* Et Psal. 9. *Sedisti super thronum qui judicas justitiam, nō tantum quia Deus justa judicat, hoc est justè, sed etiam quia nostras justitias discutit & examinat quoniam singula ponderat, gravitatem, malitiam, durationem, numerum; At non, ad mendax hominum, sed ad justum Dei pondus. Immanes pecuniæ summas furaris, & levissimam tantum restituis. Largiris eleemosynas ex latrociniiis tuis, Isa. 66. *Qui immolat bovem, quasi qui interficiat virum, &c. Qui offert oblationem, quasi qui sanguinem suillum offerat, &c.* Opera tua omnia vanitate perdis, putas te Deo satisfacere, faciens preces tuas, crebrò ad sacra communionem accedens, frequentansque Sacramenta. Interea verò plenus es simultatibus, inimicitijs, injustitiâ, Injurijs, contumelijs, contemptibus, vindictis. Quid notabile unquam pro Deo fecisti? quid, inquam, aggressus es pro ipsius gloria? tua te ducit passio, pertinacia tua, propria tua voluntas. Isaïæ 65. *Hæc omnia elegerunt in vijs suis, & in abominationibus suis anima eorum delectata est, & cap. 58. Me etenim de die in diem querunt, & scire vias meas volunt, quasi gens, quæ justitiam fecerit, & judicium Dei sui non dereliquerit: rogant me judicia justitiæ: appropinquare Deo volunt. Quare jejunavimus, & non aspexisti: humiliavimus animas nostras, & nescisti? Ecce in die jejunijs vestri invenitur voluntas vestra, &c. Nonne tale est jejunium quod ele-**

gi, &c. Quàm multi se deceptos videbunt; quam multis nihil pròderunt orationes, nihil jejunia, nihil austeritates, nihil eleemolynæ: Ita eas actiones inquinat, aut prava intentio, aut vanitas, aut defectus circumstantiæ necessariæ ad virtutem, Isa. 64. *Quasi pannus menstruata, omnes justitiæ nostræ.*

9. Quod tibi nolenti non tantum peccata tua manifestabit, sed eorum etiam turpitudinem, & gravitatem: Quàm multi secum dissimulant, sibi que parcunt, atque indulgent: quàm pauci se norunt, & quàm pauci se judicant, I. Cor. 11. *Quòd si nosmetipsos dijudicavimus, non utique judicavimus: diu judicamur autem, à Domino corripimur: unusquisque suas bonas auget actiones, minuit offensas, & ferè unusquisque sui ipsius pessimus est judex: sed tunc unusquisque cogetur seipsum vere nosse, & falsum de se iudicium emendare.*

10. Quod non tantum tibi sed omnibus manifestabit. Ambros. in Apolog. David: Væ mihi quia latere cupio, & latere non possum: quomodo enim latebo qui inscripta in pectore meo, gero meorum iudicia peccatorum: Porro in tali tui ipsius manifestatione.

Cogita 1. Quot in illâ erunt oculi: certè quotquot homines fuerunt, & Angeli: quot Beati, quot damnati: in quibus Deus tui speciem producet, unde omnia tua perinde illis obijcientur, ac si ipsi ea perpetrari vidissent, eaque haberent in recenti memoriâ: obijcientur enim cum suis circumstantiis, sicut de facto gesta fuerunt; neque solum opera externa, sed etiam internæ cogitationes tuæ, & volitiones, & ut ait Apostolus, quæ abscondisti in tenebris,

& cuncta consilia cordis tui: ita ut omnes simul omnem vitæ tuæ turpitudinem & dedecus uno penitus intuitu pervideant.

2. Quos præsertim oculos inter omnes timebis.

3. Quibus præcipuè de causis: & quæ id tibi durum. Hoc enim summum est dedecus quod esse potest, cum honorem & famam sis amisurus respectu omnium. Ad hæc non tantum Deus factorum tuorum speciem omnibus imprimet; sed unicuique justam tui cognitionem & æstimationem inuret: unde apud omnes, qualis es, justè æstimaberis, & unumquemque judicem feres. At quàm atrox tibi videbitur, ut qui innumerorum mortalium oculos sefellisti, illis omnibus appareas qualis sis? Certè quilibet in hac vita infamis, parum est infamis: quàm enim pauci sciunt, non urbs tota, nec in urbe omnes, etiam quæ sunt maximè publica & vulgaria: non in unâ provinciâ: non in uno regno: quàm multi homines non audiunt, quàm multi nesciunt, aut scire negligunt: quàm multi non cogitant: quàm multi non curant quàm multi excusant: quàm multi vel charitate, vel justitiâ defendunt, aut occultant, aut tuentur: sed ut ait Sapiens, Ecclesiastis 3. *Et tempus omnis rei tunc erit,* Et ut ait Apostolus, *Tunc laus erit unicuique à Deo.* Itaque apud omnes, & in omnium cognitione honorem amittes. Iterum quàm hoc atrox, & intolerabile, ut tu qui tantopere dedecus times, ita sis infamis? equidem omnis sapiens, & sensu præditus honorem non tantum pecunijs, sed etiam vitæ prætulit Proverb. 22. *Melius est nomen bonum quàm divitiæ multe.* Illum pudorem ait

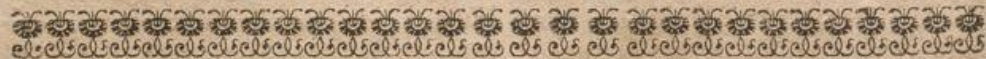
ait Basil. futurum maiorem, quam supplicium inferorum: Cogita quando pudore aliquando confitearis turpia: Sed si publice confiteri oporteret, quid faceres? Et tamen, *est confusio*, ait Scriptura Ecclesiastici 4. *adducens gloriam, & gratiam*, quomodo feres illam quæ parit, vel quæ sequitur dedecus? Quam melius est nunc aliquam confusionem perpeti, & illas maculas eluere, quæ si remanserint, tantum pudorem generabunt: Quid igitur fidis tuis tenebris, & hominum ignorationi? quasi verò omnia sciri aliquando non debeant, *nihil enim oportum est quod non reveletur, neque absconditum quod non sciatur*: Liceat tibi dicere, quod dux fortissimus Bellissarius dicebat legalis Cothorum, uti refert Procop. libro tertio de Bello Gotthico: veniet aliquando tempus cum nusquam capita vestra, & ne quidem inter vepres occultare poteritis, neque ullus erit evadendi locus: præsertim in illis moribus, quibus vivimus, ubi tam multa scelera committuntur, & tamen in speciem multa bona, & honesta ostenduntur: Hic tuæ sordes, hic tua futura, tua perfidia, tua impietas, tua adulteria apparebunt, & quoniam peccatum carnis supra reliqua coniunctam habet infamiam, si cætera deessent, hoc vel solo nomine fugiendum esset: quis enim oratione possit explicare quis sit futurus pudor, quæ verecundia: Quotidie nos metus infamiæ à multis deterret, cur non ab illo scædo crimine? Scio multos huius criminis gravitatem vel minuere vel excusare: hoc vel unū cogita, quidquid adulter tibi offerat vel polliceatur, te inde summam omnium infamiam manere, quam nec te-

nebræ occultare possint, nec impudentia tollere.

Sed ut priora repetam, hac rerum omnium factâ manifestatione, non opus erit aliis allegationibus, vel testibus: ipsa quippe conscientia, & lumen internum, quo quisque videbit sua scelera accusabit ipsum, & simul contra eū testabitur, & reū peraget, ita ut neq; interi⁹ neq; exterius audeat negare, secundū illud Apost. Rom. 2. *Inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam defendentibus, in die cum iudicabit Deus occulta hominum*: & hæc erit prima convictio. Deinde quia sicut unicuique sua peccata patebunt, etiam toti mundo manifesta erunt, perinde ac si coram omnium oculis patrata essent; ideò sicut in ijs, quæ iudici & toti mundo notoria sunt, nullus est tergiversandi modus, ita neque hîc erit: Præsertim quoniam unusquisque clarè videbit, omnes cognoscere internam accusationem quâ propria conscientia quemque accusatura est, & condemnatura, quo modo reum convincendi, & omnem tergiversationem adimendi, nullus efficacior fingi potest; & hæc erit secunda convictio: Tertiâ efficient omnes creaturæ rationales contra peccatorem asurgentes juxta illud Jobi cap. 10. *Instauras testes tuos contra me*: Quartam res etiam inanimatæ, quia uti dicitur Habacuc 2. *Lapis de pariete clamabit, & lignum quod inter iunduræ edificiorum est, respondebit*; quanto magis reliquæ creaturæ, uti cælum, sol, astra, elementa, quibus omnibus peccator abusus est: Quid tu interim inter tot voces, tot testimonia, tot clamores, nisi quòd te reum confitearis? Jobi 9. *Verè scio quòd ita sit, & quòd*

non justificetur homo compositus Deo. Si voluerit contendere cum eo, non poterit ei respondere unum pro mille, &c. Si repente interroget, quis respondebit ei? Quid superesse itaque poterit, nisi ut sententiam proferat: sed de hac re sequenti die. Hoc tu interim provide in præsentī vitā, ut sicut ait David, disponas sermones tuos in iudicio, quod rectē facies, si quod nunc licet, tu tecum instituas privatū iudiciū. Te ipsum ergo interroga, conscientiam tuam evolve, considera statum animæ tuæ, circa omnia quæ notavimus futura capita interrogationis iudicialis, circa peccata gravia, & levia, cogitationes, intentiones, omissiones, aliena peccata, tuas iustitias, acquisita merita, factam satisfactionem. Quod si nec tibi ipsi satisfacere potes, quanto minus Deo, omnia videnti, omnia severe examinanti? Jobi 9. *Quantus ergo sum ego, ut respondeam ei, & loquar verbis meis cum*

*eo? Qui etiam si habuero quippiam iustum, non respondebo, sed Iudicem meum deprecabor. Et cum invocantē exaudierit me, non credo quod audierit vocem meam. In turbine enim conteret me, & multiplicabit vulnera mea, etiam sine causā. Non concedit requiescere spiritum meum, & implet me amaritudinibus. Si fortitudo queritur, robustissimus es: si æquitas iudicij, nemo audeat pro me testimonium dicere: Si iustificare me volvero, os meum condemnabit me: si innocentem ostendero, pravum me comprobabit. Etiam si simplex fuero, hoc ipsum ignorabit anima mea, & tenebit me vita mea: quod si hæc de se Jobus dicere potuit, quanto magis nos; & de nostris rebus, & nostro statu iudicium ferre: ut unusquisque semper timeat Proverb. 28. *Beatus homo qui semper est pavidus: Qui verò mentis est dure, corruet in malum: Tu hinc semper time, ut in aliā vitā possis esse securus. Amen.**

FERIA SECUNDA, VEL TERTIA

DOMINICÆ PRIMÆ IN QUADRAGESIMA

CONCIO SEPTIMA

DE JUDICIO FINALI.

De tertiā Judicis actione, nempe Sententiā.

Cum venerit Filius hominis in Majestate suā, & omnes Angeli eius cum eo, tunc sedebit super sedem Majestatis suæ: Matthæi 25.

QUIDQUID hæcenus de iudicio à me dictū est, videtur tantum spectasse iudicij præparationem: quod dicendū mihi superest, totam iudicij substā-

tiam continet, nempe sententiam iudicis, quæ totius huius tanti apparatus clausula est; unde omnis creaturæ aut beatitudo, aut infelicitas dependet. Quod si sola intimatio iudicij tantum homi-